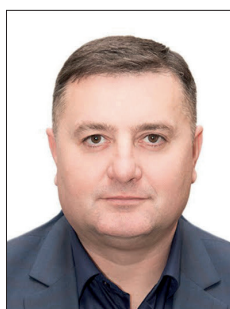

CZU: 327(478)

DOI 10.5281/zenodo.15552429

Svetlana CEBOTARI*
svetlana.cebotari@mail.ru

Valeriu LUNGU**
valeriu.lungu@mai.gov.md

SEGMENTUL TRANSNISTREAN AL FRONTIEREI REPUBLICII MOLDOVA - VULNERABILITATE A STATULUI

Adnotare: Frontiera dintre Ucraina și Republica Moldova pe dimensiunea centrală „transnistreană”, ce se întinde pe o distanță de 453,4 de kilometri, este desemnată, urmare a analizei de risc efectuate de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (IGPF), drept cel mai vulnerabil segment de hotar. În condițiile în care acesta nu este controlat de autoritățile Republicii Moldova, în măsura ce ar permite protejarea intereselor statului, se atestă creșterea numărului de ilegalități la „frontiera administrativă” și în zona de securitate (traficul ilicit de mărfuri, arme, ființe umane, substanțe interzise, inclusiv a mărfurilor cu dublă destinație și multe altele), iar în contextul războiului din Ucraina devine o adevărată amenințare la adresa securității țării.

Cuvinte-cheie: frontieră, ilegalități, Republica Moldova, Ucraina, trafic de droguri, trafic de armament, migrație ilegală.

* Profesor universitar, doctor habilitat, Departamentul Relații Internaționale, Facultatea Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative, Universitatea de Stat din Moldova (ROR: <https://ror.org/0475kvb92>); e-mail: rector@usm.md; ORCID ID: 0009-0006-5789-6778, e-mail: svetlana.cebotari@mail.ru

** Asistent universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI (ROR: <https://ror.org/036kvxa54>); e-mail: academia@mai.gov.md; ORCID ID: 0009-0001-6257-5438, e-mail: valeriu.lungu@mai.gov.md, doctorand, Academia Militară „Alexandru cel Bun” a Forțelor Armate

THE TRANSNISTREAN SEGMENT OF THE BORDER OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA - VULNERABILITY OF THE STATE

Annotation: *The border between Ukraine and the Republic of Moldova on the central „Transnistrian” dimension, which stretches 453.4 kilometers, is designated, following the risk analysis carried out by the General Inspectorate of Border Police (IGPF), as the most vulnerable border segment. Given that this segment of the state border is not controlled by the Moldovan authorities, which would make it possible to protect the interests of the state at the border, the number of illegal activities at the ,administrative border’ and in the security zone (illegal trafficking in goods, arms trafficking, trafficking in human beings, trafficking in prohibited substances, including dual-use substances and many others) is on the increase, and in the context of the war in Ukraine, it is becoming a real threat to the security of the Republic of Moldova.*

Keywords: *border, illegalities, Republic of Moldova, Ukraine, drug trafficking, arms trafficking, illegal migration.*

1. INTRODUCERE

Deși în literatura de specialitate există o multitudine de cercetări cu referire la „frontiera statului”, „segmentul central (transnistrean) al frontierei dintre Republica Moldova și Ucraina” rămâne a fi un subiect mai puțin studiat. Indiferent cât de des este folosit termenul de „segmentul central (transnistrean) al frontierei dintre Republica Moldova și Ucraina” în discursurile academice și în limbajul cotidian, în literatura de specialitate din străinătate, dar și în cea din Republica Moldova, nu există cercetări substanțiale cu referire la subiectul dat. Cu toate acestea, problema continuă să fie o chestiune de dezbatere publică și legislativă atât în cercurile politicienilor, cât și în discursurile academice. Prezența unui război activ dintre Ucraina și Federația Rusă, cu un impact esențial la adresa securității naționale a Republicii Moldova, a condiționat apariția a numeroase discuții cu referire la asigurarea securității frontierei de stat pe dimensiunea centrală (transnistreană). Problemele de securitate în general, precum și cele ce vizează creșterea și diversificarea fenomenului de criminalitate transfrontalieră în special pe segmentul central (transnistrean) la frontiera moldo-ucraineană, sunt chestiuni strategice, fundamentale și vitale.

Scopul studiului rezidă în reliefarea principalelor aspecte ale segmentului central (transnistrean) al frontierei dintre Republica Moldova și Ucraina – zonă care nu este supusă în prezent controlului de grăniceri și celui vamal de către autoritățile responsabile ale Republicii Moldova, identificând astfel principalele infracțiuni comise pe porțiunea respectivă.

2. METODOLOGIE

Pentru o mai bună comprehensiune a situației pe segmentul central (transnistrean) al frontierei dintre Republica Moldova și Ucraina, cât și în scopul reliefării principalelor ilegalități comise în această regiune, inclusiv a impactului războiului din Ucraina asupra Republicii Moldova, s-a recurs la utilizarea unui set de metode general-specifice de cercetare, precum: metoda analizei și deducției, metoda fenomenologică, metoda istorică și metoda web grafică. *Metoda analizei și deducției* a permis examinarea principalelor identificări conceptuale ale termenului de „frontieră”, inclusiv s-a încercat să se facă delimitarea dintre termenii de „teritoriu” și „spațiu”. De asemenea, s-a recurs la utilizarea *metodei*

web grafice, care ne-a oferit posibilitatea să examinăm subiectul cercetării la nivel teoretic și practic din principalele surse publicate pe site-urile de internet, făcând posibilă o mai bună înțelegere a problemei cercetate. Examinarea problemelor fundamentale cu referire la analiza situației pe segmentul central (transnistrean) al frontierei dintre Republica Moldova și Ucraina a fost posibilă datorită utilizării *metodei fenomenologice*. Războiul din Ucraina, condiționat de invazia Federației Ruse, a readus pe masa de discuții problema cu referire la multitudinea de infracțiuni comise pe segmentul central (transnistrean) la frontiera moldo-ucraineană. Recurgerea la utilizarea *metodei istorice* ne-a permis să urmărim retrospectiv evoluția conceptului de „securitate a frontierei” pe dimensiunea centrală (transnistreană) și dinamica dezvoltării acestuia în diferite perioade de timp. În limitele de studiu ale acestui articol, s-a recurs și la utilizarea *metodei de sinteză*.

3. REZULTATE OBȚINUTE ȘI DISCUȚII

3.1. Identificări conceptuale ale termenului „frontieră”

Pentru o mai bună înțelegere a evenimentelor prezente pe segmentul central (transnistrean) al frontierei dintre Republica Moldova și Ucraina, apare necesitatea de a analiza semnificația termenului de „frontieră”. Necesitatea unei asemenea analize a abordărilor conceptuale apare din prezența mai multor opinii ale autorilor care și-au axat cercetările asupra „frontierei” din diferite perspective teoretice¹. Frontiera constituie patrimoniul fiecărei țări. Ea delimitează teritoriul, problemele și potențialul fiecărui stat².

Astfel, termenul de „frontieră” reprezintă chenar, margine, limită, linie de despărțire sau obstacol. Pentru marea majoritate a cetățenilor oricărui stat, „frontiera” este echivalentă cu toți acești termeni³. Frontiera reprezintă „o linie reală sau imaginară trasată între diferite puncte pe suprafața terestră, care delimitează teritoriul statelor între ele sau față de marea liberă și spațiul extraatmosferic” sau o „linie naturală sau convențională care desparte teritoriul unui stat de teritoriul altor state sau întinderi de apă care nu fac parte din teritoriul său”⁴. Frontiera, conform definiției prezentate în „Dicționarul de relații internaționale ale secolului XX”, este linia juridică care marchează liniile unui stat și ale competenței sale teritoriale⁵.

Dacă pentru definirea frontierei se folosesc sensurile de spațiu, zonă, areal etc., pentru graniță nu putem folosi decât sensul de „linie imaginară”. Granița este un element component al frontierei. Astfel, granița reprezintă o linie de demarcație imaginară, situată în interiorul spațiului frontierei dintre două unități statale, recunoscută ca limită a teritoriului de stat. În același sens, granița este definită ca fiind „linia de demarcație ce stabilește limitele între două sau mai multe unități politice...”, sau interfața verticală imaginară între state suverane, care intersectează suprafața terestră, continuând spre centrul Pă-

¹ VARGAS GRANADOS L. N. *Factores de riesgo en los espacios fronterizos colombianos: amenaza latente para la seguridad y consolidación territorial*. <https://revistas.usantotomas.edu.co/index.php/hallazgos/article/view/4060/3861>

² MENA S. M. *Las Fronteras: espacios de encuentro y cooperación*, 2012, 180 p. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://biblioteca.clacso.edu.ar/Costa_Rica/flacso-cr/2170705034404/pdf_1075.pdf

³ HERRERA-LASSO MIJARES L., BECERRA Gelyver A. *Cooperación y seguridad fronterizas*. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.redalyc.org/pdf/325/32512002.pdf>

⁴ DEX. Academia Română. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan-Al. Rosetti”. *Univers Enciclopedic Gold*, București, 2012. 1230 p.

⁵ VAISSE M. *Dicționar de relații internaționale ale secolului XX*. Polirom, Iași, 2008, 398 p.

mântului conform cu reglementările internaționale, ceea ce conferă dreptul de utilizare a resurselor subterane...”.

Delimitarea propriu-zisă a teritoriilor de stat, care apare pe hartă sub forma unor linii de demarcație, este în realitate constituită din zone de lățimi variabile, înconjurată de garduri sau ziduri în interiorul cărora apar borne de demarcație care marchează în teren puncte cu coordonate topografice stabilite prin tratate internaționale. Aceste borne indică planul imaginar vertical al graniței de stat și deci limita exercitării atributului suveranității asupra teritoriului. Ca și teritoriul de stat, frontierele au jucat un rol important în relațiile internaționale, fiind supuse celor mai neprevăzute controverse. Din acest punct de vedere, putem afirma că noțiunea frontierei de stat este complementar indispensabilă noțiunii de teritoriu de stat, integrându-se organic în componența statului și reprezentând „limita juridică în cadrul căreia statul își exercită suveranitatea sa deplină și exclusivă, iar națiunea dreptul ei la autodeterminare”⁶.

Teritoriul reprezintă elementul fundamental și indispensabil pentru existența statului. Cum nu se poate concepe un stat fără populație, tot așa nu putem concepe un stat fără teritoriu. Teritoriul de stat cuprinde totalitatea spațiilor terestre, acvatice și aeriene cuprinse în interiorul granițelor asupra căruia statul își exercită autoritatea suverană exclusivă și deplină.

În literatura de specialitate, prin spațiul terestru se subînțelege totalitatea suprafețelor de uscat (sol și subsol) limitate ca întindere prin granițe. Spațiul acvatic este reprezentat de apele interioare (fluvii, râuri, canale, lacuri, mări – aflate în întregime pe teritoriul unui singur stat) și marea teritorială. În cazul în care un curs de apă sau un lac reprezintă o graniță naturală între două state, exercitarea suveranității se realizează prin acorduri încheiate între statele riverane. Marea teritorială reprezintă fâșia de mare adiacentă țărmului, având o lățime de 12 mile marine, măsurate de la linia de bază (considerată ca fiind linia celui mai mare reflux) sau, în unele cazuri, de la linia ce unește punctele de uscat cele mai avansate în mare. Apele maritime teritoriale pot cuprinde: apele portului, rada portului, golfurile și băile interioare, precum și apele maritime situate între țărm și limita interioară a mării teritoriale⁷.

Spațiul aerian reprezintă coloana de aer care se află deasupra solului și domeniului acvatic al statului, fiind delimitat, orizontal, prin granițele statului, iar vertical se întinde până la limita inferioară a spațiului extraatmosferic (aproximativ 100-110 km deasupra nivelului mării). Spațiul extraatmosferic reprezintă o zonă asupra căreia nu se exercită suveranitatea națională, făcând parte alături de zonele polare și de cele demilitarizate din zonele cu regimuri juridice internaționale speciale, al căror statut este reglementat de acordurile internaționale⁸.

Ideea de frontieră apare relativ târziu în istoria umanității, ea fiind consemnată, în accepțiunea actuală a termenului, începând cu Congresul de Pace de la Westphalia, dintre anii 1644 și 1648, care marchează sfârșitul Războiului de 30 de ani și al perioadei medievale. Până la acel moment, noțiunea de frontieră avea un înțeles aparte, care nu corespun-

⁶ FRĂSINEANU D. *Geopolitica*. Ediția a 2-a revăzută și adăugită – București: Editura Fundației România de Măine, 2007, p.332.

⁷ *The Conflict in Ukraine and its Impact on Organized Crime and Security*. chrome-extension://efaid-nbmnnibpcajpcglcfeindmkaj/https://unicri.it/sites/default/files/2022-11/The%20conflict%20in%20Ukraine%20and%20its%20impact%20on%20organized%20crime%20and%20security_0.pdf

⁸ *Ibidem*, p.126-127.

dea limitelor statale prezente, ci spațiilor mișcătoare ce se interpuneau între universuri politice dinamice⁹. Începând cu perioada modernă, ideea de frontieră se diversifică.

Prin caracteristicile și funcțiile îndeplinite, frontiera a constituit o permanentă preocupare a cercetărilor geopolitice. Un aport deosebit la identificarea conceptului de „frontieră” îl au I. Bădescu și D. Dungaciu. Astfel, frontierele reprezintă limitele, granițele fiind realități de care nu putem face abstracție. Ele sunt elementul de definire a tot ceea ce este diferit. Limitele nu sunt elemente artificiale, dar parte integrantă a tot ce există în lume, reprezentând semnul distinctiv al calității ce definește identitățile. Frontierele politice, etnice și religioase limitează teritoriile naționale / statale, conturând spațiul identității și specificului¹⁰.

Un aspect important al analizei frontierei îl reprezintă identificarea și clasificarea acesteia. După natura lor, frontierele se disting în:

– *naturale*, care se stabilesc ținându-se seama de anumite particularități geografice, cum ar fi albia unor râuri sau fluvii, munți, văi, litoralul mării;

– *geometrice sau convenționale*, care sunt linii mai mult sau mai puțin drepte, care despart teritoriile statelor;

– *astronomice*, la stabilirea cărora sunt folosite paralelele sau meridianele.

După elementele componente ale teritoriului, frontierele sunt:

– *terestre*, care despart uscatul dintre două state. În funcție de particularitățile terenului, frontiera poate urma linia creștelor munților, mijlocul văilor sau poate fi stabilită în linie dreaptă geometric sau astronomic;

– *fluviale*, separă în două părți apele unui fluviu situat între teritoriile a două state. Frontierele fluviale se stabilesc în funcție de particularitățile apelor de frontieră. În cazul fluviilor nenavigabile, frontierele se stabilesc pe linia mediană a fluviului. În cazul fluviilor navigabile, linia frontierei se consideră linia de navigație (*farwatter*) sau linia celor mai mari adâncimi (*thalweg*), linii care de fapt, în cele mai multe situații coincid. În cazul în care fluviul are mai multe brațe, frontiera se stabilește pe brațul principal;

– *maritime*, reprezintă liniile exterioare ale mării teritoriale, stabilite de state, prin acte unilaterale sau pe baza convențională cu statele vecine;

– *aeriene*, separă spațiile aeriene ale statelor prin linii perpendiculare care pornesc de la frontierele terestre sau acvatice în sus până la limita interioară a spațiului cosmic (aproximativ la distanța de 100-110 km deasupra nivelului mării)¹¹.

Abordarea funcțională a fost dezvoltată de mai multe generații de cercetători, în special după cel de-al Doilea Război Mondial. Obiectivul atenției lor au fost factorii politici și teritoriali care determină funcțiile frontierei. O contribuție deosebit de importantă la dezvoltarea acestei abordări a fost făcută de geograful britanic John House, care a oferit un model eficient pentru studiul fluxurilor transfrontaliere. Esența acestui model este: a) nivelurile de interacțiune dintre cele două țări învecinate: interstatal și între provinciile de frontieră ale fiecărui stat; b) între provinciile lor de frontieră și municipalități; c) între subiecții activităților economice și de altă natură. O frontieră este de obicei luată ca o rea-

⁹ VARGAS GRANADOS L. N. *Factores de riesgo en los espacios fronterizos colombianos: amenaza latente para la seguridad y consolidación territorial*. <https://revistas.usantotomas.edu.co/index.php/hallazgos/article/view/4060/3861>

¹⁰ BĂDESCU I., DUNGACIU D. *Sociologia și geopolitica frontierei*. <https://biblioteca-digitala.ro/reviste/Angvstia/dl.asp?filename=02-Revista-Angvstia-02-1997-arheologie-istorie-etnografie-sociologie-55.pdf>

¹¹ Drept Internațional Public, ediția a V-a, Chișinău 2021, p.170-171.

litate neschimbătoare, iar studiile se concentrează pe transparența sa la diverse activități și influențe asupra societății. Abordarea funcțională este acum utilizată pe scară largă la gestionarea proceselor sociale în zonele de frontieră și cooperare transfrontalieră¹².

Se disting trei funcții principale ale frontierelor: *barieră*, *de contact* și *filtrul*. Funcția de barieră este folosită pentru a separa spațiile economice, culturale, politice, juridice și de altă natură ale țărilor vecine. Funcția de contact servește ca o legătură între țările învecinate pentru controlul și trecerea parțială a fluxurilor de persoane, bunuri, capital, energie și, într-o oarecare măsură, a informațiilor. Cu toate acestea, frontiera este, de asemenea, o membrană concepută pentru a colecta, cu ajutorul regimului de vize, taxe vamale și pentru a filtra fluxurile. La frontieră, fluxurile care sunt nedorite pentru stat sunt oprite sau restricționate, de exemplu intrarea lucrătorilor sau a bunurilor necalificate a căror producție internă este necompetitivă pe piața mondială. Sub influența multor factori, mai ales asupra politicii de stat, în fiecare parte a relațiilor dinamice de frontieră se exercită funcții de contact, barieră și filtrare.

Regiunile de frontieră reprezintă un instrument foarte flexibil în mâinile statului. Consolidarea funcțiilor de contact ale frontierelor în contextul globalizării a dus la creșterea importanței economice și a subiectivității politice a zonelor de frontieră ca interfață între spațiile vecine¹³. Astfel, în condițiile intensificării proceselor de internaționalizare a situației politice și economice, în prezent se dezvoltă tot mai mult legăturile transfrontaliere. Exemplul cel mai elocvent îl reprezintă Uniunea Europeană, cu regimul de circulație în spațiul Schengen. Ca o consecință a liberalizării frontierei au apărut zonele transfrontaliere, unde se creează întreprinderile cu mână de lucru din statele vecine¹⁴.

Termenul de „frontieră” este, în sine, unul complex, greu de definit. Noțiunile propuse de specialiști (juriști; militari; oameni de afaceri; autorități naționale, regionale sau locale; fermieri; membri ai comunităților native) diferă, fiind asociate cu experiențele lor zilnice, cu moștenirea și formarea culturală, interesele specifice ale acestora. În realitate, în percepția fenomenului de frontieră se intersectează două noțiuni: de „liniaritate” și de „zonalitate”. De la înființare, statele moderne sunt definite ca entități spațiale suverane, de aceea necesitatea stabilirii acoperirii teritoriale a suveranității respective postulează liniaritatea, adică cunoașterea precisă a limitelor respectivei suveranități. Frontiera reprezintă porțiunea de teritoriu în care statul își exercită jurisdicția. Din acest motiv, noțiunea de liniaritate sau linie de hotar are o conotație fundamental legală care devine perfect tangibilă odată cu semnarea și executarea tratatelor internaționale de frontieră.

În consecință, frontiera este un concept și o realitate complexă, dar ea constituie întotdeauna un spațiu de acțiune comună, scena unei rețele dense de relații economice, sociale și culturale, un spațiu a cărui delimitare, datorită faptului că acolo există o relație dinamică, nu poate fi stabilită decât într-o manieră aproximativă și tranzitorie, esența ei

¹² AFANAS N. Metamorfozele frontierelor de stat în contextul gestionării riscurilor de securitate în Uniunea Europeană. <https://www.bing.com/ck/a?!&&p=c7f0b486bd81b3f8b5d207ec7d3b0397baf3cf25daaf03e6912c99fa6808f92fJmltdHM9MTczMzk2MTYwMA&ptn=3&ver=2&hsh=4&fclid=3616c25b-9224-6553-0562-d3af962463de&psq=METAMORFOZELE+FRONTIERELOR+DE+STAT++%c3%8eN+CONTEXTUL+GESTION%C4%82RII+RISCURILOR+DE+SECURITATE++%c3%8eN+UNIUNEA+EUROPEAN%c4%82&u=a1aHR-0cHM6Ly9pYm4uaWRzaS5tZC9yby92aXp1YWxpemFyZV9hcnRpY29sLzEyMDQxNi9nc2Nob2xhcGc&ntb=1>

¹³ RATTI R. SCHULER M. Typologie des espaces-frontières à l'heure de la globalisation. Belgeo Nr.1. Bruxelles: SRBG, 2013. p.17.

¹⁴ FRĂSINEANU D. *Geopolitica*. Ediția a 2-a revăzută și adăugită – București: Editura Fundației România de Măine, 2007, p. 145-148.

constituind caracterul cotidian al relației menționate, eterogenitatea situațiilor, echilibrul său momentan și evoluția sa permanentă în spațiu și timp. Această situație dinamică care se configurează cu caracteristici specifice fiecărui sector al frontierei dintre două țări și care predomină la un moment dat, poate fi numită „situație de frontieră”. Într-un context internațional marcat de interdependența din ce în ce mai accentuată între țări și blocuri economice, o consecință a progresului tehnologic contemporan și a ascensiunii pe care a câștigat-o comerțul internațional ca motor de dezvoltare, frontierele capătă în prezent o importanță și o prioritate reînnoită, pentru orice țară și bloc de integrare¹⁵.

3.2 Amenințări și vulnerabilități la adresa securității frontierei de stat a Republicii Moldova pe segmentul central (transnistrean)

Până în anul 2017, securizarea segmentului de frontieră dintre Ucraina și Republica Moldova pe dimensiunea centrală „transnistreană” a fost asigurată de către Serviciul Grăniceresc de Stat al Ucrainei și Serviciul Vamal de Stat al Ucrainei și, subsecvent, de așa-numitele autorități autoprocimate din regiunea transnistreană a Republicii Moldova. Ulterior, în urma eforturilor autorităților Republicii Moldova, cu suportul partenerilor europeni, prin implementarea conceptului de *patrulare comună*¹⁶ (supravegherea la frontiera „verde” și „albastră”) și *control în comun*¹⁷ (punctele de trecere a frontierei de stat (PTFS), deschise traficului internațional), desfășurate pe teritoriul Ucrainei, controlul autorităților constituționale a început treptat să se extindă și pe segmentul central (transnistrean) al frontierei de stat.

În contextul *controlului comun*, retrospectiv putem menționa următoarele:

- la data de 04.11.2015, a fost semnat Protocolul între Departamentul Poliției de Frontieră al MAI al Republicii Moldova, Serviciul Vamal de pe lângă Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Administrația Serviciului Grăniceresc de Stat al Ucrainei și Serviciul Fiscal de Stat al Ucrainei privind organizarea controlului în comun în PTFS „Pervomaisc – Cuciurgan” pe teritoriul Ucrainei, creând astfel cadrul juridic pentru organizarea controlului în comun în primul PTFS amplasat pe segmentul central (transnistrean) al frontierei de stat moldo-ucrainene¹⁸.

- la data de 17.07.2017, autoritățile Republicii Moldova și ale Ucrainei au lansat prima etapă a procesului de implementare etapizată a controlului în comun în acest PTFS, autoritățile moldovenești efectuând înregistrarea benevolă a persoanelor și mijloacelor de transport care traversează frontiera de stat prin PTFS „Pervomaisc – Cuciurgan”.¹⁹

¹⁵ OLIVEROS L. A. *El concepto de frontera en el contexto y en la perspectiva de la integración andina*. Chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www2.congreso.gob.pe/sicr/cendocbib/con4_uibd.nsf/B61CA418017D473E05257BFF0069DFA7/\$FILE/201147174834alberto_oliveros_fronteras.pdf

¹⁶ *Acord între Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei cu privire la patrularea comună a frontierei de stat*. 20 decembrie 2011. <https://www.border.gov.md/index.php/tratate-internationale>

¹⁷ Hotărârea Guvernului Nr. 901din 06-11-2017 pentru aprobarea Acordului dintre Executivul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind controlul în comun al persoanelor, mijloacelor de transport, mărfurilor și obiectelor în punctele comune de trecere a frontierei de stat moldo-ucrainene, întocmit la Chișinău pe 6 octombrie 2017. Publicat: 10-11-2017 în Monitorul Oficial Nr. 390-395 art. 1010. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=102746&lang=ro

¹⁸ Protocolul între Departamentul Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Serviciul Vamal de pe lângă Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Administrația Serviciului Grăniceresc de Stat al Ucrainei, Serviciul Fiscal de Stat al Ucrainei privind organizarea controlului în comun în punctul de trecere internațional „Pervomaisc - Cuciurgan” pe teritoriul Ucrainei. <https://www.legis.md/UserFiles/Image/RO/2024/mo9-12md/RO.pdf>

¹⁹ Protocolul întocmit prin schimb de note, privind modificarea Protocolului între Departamentul Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Serviciul Vamal de pe lângă Ministerul

- la data de 18.04.2018, ca urmare a solicitării părții ucrainene, motivată de lipsa infrastructurii necesare, prima etapă a fost extinsă. Astfel, a fost introdusă *etapa 1 plus*, care presupune continuarea înregistrării benevole a călătorilor de către Inspectoratul General al Poliției de frontieră (IGPF) și asigurarea de către Serviciul Vamal (SV) de pe lângă Ministerul Finanțelor a procedurilor de import și export pentru agenții economici.

Subsecvent, în perioada martie - iunie 2020, ca urmare a răspândirii pandemiei COVID-19, la solicitarea autorităților ucrainene, autoritățile Republicii Moldova s-au retras din PTFS „Pervomaisc – Cuciurgan”. Factologic evenimentele au decurs în modul următor:

- la data de 23.03.2020 prin scrisoarea nr. 41/2843, Reprezentatul de Frontieră al Ucrainei pe segmentul de răspundere al Detașamentului de Grăniceri Belgorod-Dnestrovsk al Serviciului Grăniceresc de Stat al Ucrainei a informat Direcția regională Est a IGPF că, în conformitate cu Dispoziția Cabinetului de Miniștri al Ucrainei nr. 288-p din 13.03.2020 privind sistarea activității unor puncte de trecere a frontierei de stat ucrainene, aprobată în contextul combaterii pandemiei virusului COVID-19, accesul reprezentanților autorităților de frontieră moldovenești în PTFS „Pervomaisc – Cuciurgan” va fi restricționat.²⁰

- la data de 24.03.2020 reprezentanții Poliției de Frontieră după depozitarea echipamentelor în încăperile aflate în gestiune și sigilarea acestora, le-au predat sub paza autorităților ucrainene, astfel fiind sistată activitatea de facto în acest punct de trecere.

Ulterior, în conformitate cu prevederile pct. 5 al Hotărârii Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică nr. 12 din 25 mai 2020²¹, prin Ordinul comun al IGPF și SV nr.266/92-o din 01.06.2020, activitatea autorităților de frontieră ale Republicii Moldova în PTFS „Pervomaisc – Cuciurgan”, amplasat pe segmentul central (transnistrean) al frontierei de stat moldo-ucrainene, a fost reluată din data de 2 iunie 2020, ora 08.00.

Ca urmare a agresiunii armate a Federației Ruse împotriva Ucrainei, la data de 28 februarie 2022 Guvernul Ucrainei, prin Ordinul nr. 188r privind închiderea temporară a unor puncte de trecere la frontiera de stat, a sistat unilateral activitatea PTFS amplasate pe segmentul central (transnistrean) al frontierei de stat. Totodată, în anul 2023, Republica Moldova și Ucraina au încheiat trei protocoale privind implementarea controlului în comun pe segmentul central (transnistrean) în următoarele PTFS:

• **Pervomaisc – Cuciurgan**, rutier – activitatea este temporar sistată (protocolul a fost actualizat în conformitate cu noul Acord privind controlul în comun, semnat în anul 2017);

• **Goianul Nou – Platonovo**, rutier – nu este implementat (activitățile de implementare a controlului în comun vor fi lansate odată cu reluarea activității PTF-ilor de pe segmentul central (transnistrean));

• **Novosavițcaia – Cuciurgan**, feroviar – funcționează (PTF funcționează în vederea asigurării realizării angajamentelor naționale față de UE și Ucraina privind organizarea

Finanțelor al Republicii Moldova și Administrația Serviciului Grăniceresc de Stat al Ucrainei, Serviciul Fiscal de Stat al Ucrainei privind organizarea controlului în comun în punctul de trecere internațional „Pervomaisc – Cuciurgan” pe teritoriul Ucrainei din 4 noiembrie 2015, semnat la Kiev, pe 25 noiembrie 2016 și la Chișinău, în data de 17 mai 2017. <https://www.border.gov.md/index.php/tratate-internationale>

²⁰ КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ РОЗПОРЯДЖЕННЯ від 13 березня 2020 р. № 288-р Київ Про тимчасове закриття деяких пунктів пропуску через державний кордон та пунктів контролю. <https://zakon.rada.gov.ua/go/288-2020-%D1%80>

²¹ Hotărârea Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică nr. 12 din 25 mai 2020. https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/hotarirea_cnesp_nr.12_25.05.2020.pdf

coridoarelor de solidaritate pentru exportul de cereale și bunuri ucrainene)²².

Menționăm că în prezent angajații IGPF și ai Serviciului Vamal al Republicii Moldova asigură implementarea controlului în comun al garniturilor de tren marfare care traversează frontiera de stat în PTF „Novosavițcaia – Cuciurgan” (feroviar). Patrula Poliției de Frontieră este alcătuită, de regulă, din 2-3 angajați. Astfel, din luna martie până în prezent, prin punctul de trecere „Novosavițcaia – Cuciurgan” au fost autorizate 99 de garnituri de tren marfare, ultimele traversări fiind înregistrate pe 8 și 9 decembrie²³.

Subsidiar, drept vulnerabilitate proeminentă pentru efectuarea controlului de frontieră în manieră deplină, în punctele de trecere a frontierei de stat comune aflate pe segmentul central (transnistrean) al frontierei moldo-ucrainene, putem invoca incertitudinea legată de aprobarea și punerea în aplicare a *Mecanismului de reținere și escortare către Republica Moldova a persoanelor ce necesită a fi reținute conform consemnelor la frontieră*.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 697 din 23 septembrie 2020, au fost inițiate negocieri asupra proiectului Protocolului între Inspectoratul General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Administrația Serviciului Grăniceresc de Stat al Ucrainei privind realizarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind controlul în comun al persoanelor, mijloacelor de transport, mărfurilor și obiectelor în punctele comune de trecere a frontierei de stat moldo-ucrainene, întocmit la Chișinău pe 6 octombrie 2017 (în continuare Protocol).

Subsecvent, prin Nota Verbală a Ambasadei Republicii Moldova în Ucraina nr. UKR/022/1483 din 30 septembrie 2020, proiectul Protocolului a fost transmis pentru examinare către Ministerul Afacerilor Externe al Ucrainei. Fiind sesizată lipsa unui răspuns, prin Nota Verbală a Ambasadei Republicii Moldova în Ucraina nr. UKR/021/654 din 17 mai 2021, a fost solicitată repetat poziția părții ucrainene cu privire la proiectul Protocolului în cauză.

Prin Nota Verbală a Ministerului Afacerilor Externe al Ucrainei nr. 660/23-110-99715 din 10 decembrie 2021, partea ucraineană a informat că proiectul se află în curs de examinare. Partea ucraineană a remarcat că, după finalizarea procedurilor interne de coordonare a proiectului, textul coordonat va fi transmis spre examinare părții moldovenești.

Odată cu declanșarea agresiunii armate a Federației Ruse împotriva Ucrainei și în contextul suspendării temporare a activității PTF amplasate pe segmentul central (transnistrean), partea ucraineană nu a înregistrat progrese la acest capitol.

În contextul *patrulării comune*, retrospectiv vom indica următoarele:

Activitatea de patrulare în comun se asigură în conformitate cu prevederile Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei cu privire la patrularea comună a frontierei de stat moldo-ucrainene, semnat la 20 decembrie 2011, și ale Protocolului între Serviciul Grăniceri al Republicii Moldova și Administrația Serviciului Grăniceresc de Stat al Ucrainei cu privire la organizarea patrulării comune a frontierei de stat moldo-ucrainene, semnat la 6 iunie 2012. Patrularea comună pe segmentul central (transnistrean) al frontierei de stat, pe teritoriul Ucrainei, a demarat începând cu data de 15 decembrie 2017, fiind realizată în sectoarele pichetelor grănicerești ucrainene „Limanscoe”, „Cuciurgan”, „Stepanovca”, „Grebenuchi”, „Slaveanoserbca” și „Velicocomarovca”.

²² <https://border.gov.md/uniti-calea-de-aderare-spre-uniunea-europeana-7-protocoale-privind-controlul-comun-la-trecerea>

²³ Nota informativă activitatea IGPF pentru perioada anului 2024. <https://border.gov.md/files/2025-01/NI%20activitate%20IGPF%20pentru%20anul%202024%20final.pdf>

Până în luna februarie 2022, angajații IGPF din Republica Moldova efectuau periodic patrulări comune cu reprezentanții Serviciului Grăniceresc de Stat al Ucrainei în extremitatea de nord și de sud a acestuia. În condițiile riscurilor asociate cu declanșarea războiului împotriva Ucrainei și în vederea asigurării securității personalului IGPF al Republicii Moldova, patrularea comună a segmentelor vizate a fost temporar sistată, până la formarea unor condiții mai favorabile în acest sens.

O altă vulnerabilitate notorie se constată în prejudicierea schimbului de informații în baza Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei cu privire la organizarea schimbului de informații privind persoanele și mijloacele de transport cu care acestea traversează frontiera de stat moldo-ucraineană, semnat la 04.11.2015, la Chișinău,²⁴ care în prezent nu se realizează, deoarece partea tehnică nu este funcțională. În cadrul proiectului „Îmbunătățirea gestionării integrate a frontierei prin controlul comun al frontierelor și schimbul de informații de-a lungul frontierei moldo-ucrainene”, finanțat de UE, părțile au achiziționat și pregătit infrastructura IT.

Subsecvent, s-a stabilit legătura între sistemele corespunzătoare ale părților și au fost efectuate testări ale procesului de schimb de informații. Însă, ca urmare a agresiunii armate a Federației Ruse împotriva Ucrainei, activitatea privind operaționalizarea acestui instrument a fost suspendată de partea ucraineană.

În acest context și sub același pretext, partea ucraineană a suspendat transmiterea datelor statistice și analitice la nivel strategic prevăzută de Protocolul dintre Departamentul Poliției de Frontieră al MAI al Republicii Moldova și Administrația Serviciului Grăniceresc de Stat al Ucrainei cu privire la schimbul de informații statistice și analitice – Chișinău, 20.11.2014.²⁵ Totodată, implementarea Protocolului pe aspectele ce vizează nivelul operațional și tactic continuă.

Ținem să subliniem că autoritățile grănicerești ale Republicii Moldova și ale Ucrainei efectuează în conformitate cu Protocolul dintre Serviciul Grăniceresc de Stat al Ucrainei și autoritățile corespunzătoare ale Republicii Moldova privind cooperarea organelor operative (2005)²⁶, un schimb activ de informații în vederea combaterii criminalității transfrontaliere, în special pentru destructurarea grupărilor criminale implicate în organizarea migrației ilegale și altor forme de criminalitate transfrontalieră.

Având în vedere contextul regional, pot fi identificate următoarele riscuri la adresa securității frontierei de stat pe segmentul central (transnistrean) al liniei de demarcație moldo-ucrainene, după cum urmează:

- Traversarea ilegală a frontierei de stat de către refugiați, în special bărbați între 18-60 de ani, pentru a evita mobilizarea în armata ucraineană;
- tănuirea persoanelor în mijloace de transport atât la intrare cât și la ieșire din țară;

²⁴ Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei cu privire la organizarea schimbului de informații privind persoanele și mijloacele de transport cu care acestea traversează frontiera de stat moldo-ucraineană, semnat la 04.11.2015, la Chișinău. <https://www.border.gov.md/index.php/tratate-internationale>

²⁵ Protocolul dintre Departamentul Poliției de Frontieră al MAI al Republicii Moldova și Administrația Serviciului Grăniceresc de Stat al Ucrainei cu privire la schimbul de informații statistice și analitice – Chișinău, 20.11.2014. <https://www.border.gov.md/index.php/tratate-internationale>

²⁶ Protocolul dintre Serviciul Grăniceresc de Stat al Ucrainei și autoritățile corespunzătoare ale Republicii Moldova privind cooperarea organelor operative (2005). <https://www.border.gov.md/index.php/tratate-internationale>

- tăinuirea mărfurilor în locuri special amenajate în mijloace de transport, adaptate în acest scop, sau camuflarea prin alte categorii de mărfuri, transportate în mod legal;
- Traficul de armament și muniții de către grupuri criminale organizate, generat și amplificat de conflictul din Ucraina;
- Circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau a analogilor acestora;
- Activitate criminală și eschivare de la reținere prin traversarea posturilor vamale interne, în special de persoane și mijloace de transport aflate în urmărire;
- Capacitatea rapidă de adaptare a grupărilor criminale la condiții noi. Datorită flexibilității lor, rețelele de trafic de migranți reușesc să identifice vulnerabilitățile în toate etapele de contracarare, iar răspunsul autorităților, în termeni de promptitudine și volum, nu este întotdeauna pe măsura riscului identificat;
- Adoptarea rapidă a tehnologiilor noi. Utilizarea formelor noi de comunicații pentru coordonarea activității infracționale între grupurile criminale permite accesarea ușoară și comunicarea cu un public mult mai larg, în țară și peste hotarele acesteia. De asemenea, noile tehnologii permit utilizarea unor modalități noi de facilitare a plăților, mai ales pe o piață virtuală, ceea ce face mai dificilă urmărirea acestora sau colectarea probelor.

În cadrul controlului trecerii frontierei de stat polițiștii de frontieră vor atrage o atenție deosebită asupra obiectelor cu destinație dublă, deținute de persoane fizice sau juridice din regiunea transnistreană, după cum urmează:

- drone și piese/scheme/accesorii constitutive utilizate la producerea /asamblarea acestora, separat sau în set cu camere video/fotografice sau de termoviziune;
- binocluri, lunete, ocheane, dispozitive de ochit tip „colimator”, busole militare, telemetre, termovizoare, ochelari de vedere nocturnă;
- dispozitive de încărcare a munițiilor în magazine, elemente de modernizare a armelor de foc pentru trageri tactice, piese de schimb/rezervă pentru arme, căști active de protecție, kit tactice/elemente de *tuning* pentru arme de luptă;
- pachete individuale de pansament și truse medicale de linia I sau II cu destinație militară, târgi pentru transportarea răniților;
- simbolistică militară;
- dispozitive GPS sau de bruiaj a frecvențelor radio, dispozitive camuflate pentru înregistrare a secvențelor video / convorbirilor sau captare a sunetului;
- mulaje de arme, mine, grenade, de orice tip de muniție și armament;
- veste antiglonț și tactice, căști militare, ochelari tactici, măști antigaz etc.

Acțiunile întreprinse de Serviciul Grăniceresc de Stat al Ucrainei pe aspecte legate de securizarea frontierei de stat pe sectorul central (transnistrean) au devenit tot mai consolidate. Partea ucraineană acordă o atenție sporită securizării segmentului central (transnistrean) începând cu anul 2014. Astfel, aceasta a purces la amenajarea genistică a frontierei de stat, săpând tranșee antitanc de-a lungul frontierei moldo-ucrainene pe acest segment. Adicional, după declanșarea agresiunii militare din 2022, partea ucraineană a continuat fortificarea acestui segment prin amenajarea tranșeelelor antitanc, instalarea obstacolelor antitanc (așa-numiții „dinții dragonului”), a fâșiilor de control urme, gardurilor de sârmă, barierele din sârmă ghimpată etc. Uniformitatea amenajării nu poate fi constatată, întrucât accesul pe acest segment de frontieră este limitat la momentul de față.

De asemenea, prin *Decizia Cabinetului de Miniștri al Ucrainei nr. 1292 din 7 decem-*

brie 2023²⁷, partea ucraineană a instituit un regim special de frontieră și a interzis accesul liber, șederea, locuirea, deplasarea persoanelor și desfășurarea activităților care nu sunt legate de apărarea sau protecția frontierei de stat, pe terenuri cu o lățime de 30-50 de metri de-a lungul liniei de demarcație pe uscat, pe malurile râurilor, lacurilor sau altor corpuri de apă de frontieră ucrainene. Aceste măsuri au condiționat scăderea drastică a cazurilor de trecere peste frontiera „verde” a mărfurilor de contrabandă. În pofida eforturilor depuse, migrația ilegală pe acest segment a atins cote înalte.

Zona estică a Republicii Moldova de asemenea devine un teren favorabil pentru organizarea trecerii ilegale a frontierei moldo-ucrainene. Fenomenul migrației ilegale ca formă a crimei organizate transfrontaliere condiționate de războiul ruso-ucrainean, inclusiv de impunerea legii marțiale cu referire la restricționarea libertății de mișcare a bărbaților din Ucraina, a creat o multitudine de rețele privind traficul ilegal al migranților, în special al cetățenilor ucraineni²⁸.

Instabilitatea din regiunea transnistreană devine un coridor pentru o migrație ilegală în creștere. Odată ce aceste persoane sunt depistate la frontieră, ele solicită azil – o formă de protecție internațională, care le oferă șansa de a rămâne temporar în siguranță în Republica Moldova. Cu toate acestea, pentru cei mai mulți solicitanți de azil, R. Moldova este văzută doar ca un refugiu temporar și o țară de tranzit către Uniunea Europeană.

În ultima perioadă se accentuează utilizarea teritoriului transnistrean ca punct de tranzit pentru cetățenii ucraineni. Migrația ilegală a cetățenilor ucraineni reprezintă o problemă complexă, implicând nu doar traversarea ilegală a frontierei, ci și un întreg sistem de plăți și transferuri financiare ce operează în umbră. Această rețea clandestină este activă în ultima perioadă, marcând o creștere alarmantă a numărului de persoane care trec ilegal frontiera, inclusiv prin regiunea transnistreană²⁹.

Cu toate acestea, oficialii Poliției de Frontieră dau asigurări că migranții, care pătrund în țară prin acest sector necontrolat, sunt depistați la părăsirea teritoriului Republicii Moldova. În condițiile în care segmentul de frontieră din regiunea transnistreană nu este controlat de autoritățile de la Chișinău, cetățenii străini reușesc să intre pe teritoriul moldovenesc, traversând ilegal frontiera de stat prin zonele vulnerabile. Deși de regulă sunt reținuți pentru a fi documentați de către autoritățile neconstituționale ale regimului transnistrean, în scut timp sunt eliberați, iar ulterior se deplasează cu mijloace de transport în comun sau de ocazie spre ieșirea din țară spre România³⁰.

Cooperarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră cu Serviciul Grăniceresc de Stat al Ucrainei pe dimensiunea sporirii securității frontierei de stat pe sectorul central se axează pe organizarea și participarea la întruniri/ ateliere de lucru/ experimente/ proceduri/ mecanisme noi/ simulări/ exerciții etc. În condițiile în care prezența autorităților naționale pe segmentul vizat este limitată la PTFS Novosavițaia – Cuciurgan,

²⁷ Кабінет Міністрів України Постанова від 7 грудня 2023 р. № 1292 Київ. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 27 липня 1998 р. № 1147. <https://zakon.rada.gov.ua/go/1292-2023-%D0%BF>

²⁸ VASILOI R. *Frontiera administrativă și cum o administrăm*. Nr. 3, aprilie, 2017. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://www.viitorul.org/files/3.%20Frontiera%20administrativa_pentru%20tipar.pdf

²⁹ *Raport analitic periodic ianuarie – iunie*. Inspectoratul General al Poliției de Frontieră. Ministerul Afacerilor Interne al RM, Chișinău, 2024. <https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox?projector=1>

³⁰ *Raport anual, 1 decembrie 2021 – 30 noiembrie 2022*. European Union Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine. <https://eubam.org/ro/publications/eubam-annual-report-2022/>

accentul primar, la etapa actuală, este focusat pe cooperarea subdiviziunilor de investigații speciale în vederea schimbului de informații și a măsurilor de identificare și documentare a grupărilor criminale care activează pe acest segment.

Subiectul cu referire la numărul de ilegalități la „frontiera administrativă” și în zona de securitate (traficul ilicit de mărfuri, arme, ființe umane, substanțe interzise, inclusiv a materialelor cu dublă destinație și multe altele) în contextul războiului din Ucraina, devine unul actual și persistent în discursurile autorităților de la Chișinău. Prin mecanismul existent de control al frontierei, autoritățile responsabile sunt în dificultate de a face față pericolelor și riscurilor emergente. Adicional, la riscurile menționate ar trebui să ținem cont și de amenințările de ordin militar, inclusiv de tip hibrid, acțiuni de provocare din partea transnistreană în privința personalului autorităților constituționale, persecuții, cazuri de răpire a cetățenilor Republicii Moldova, și nu în ultimul rând exerciții militare din partea Grupului Operativ al Trupelor Ruse (în continuare GOTR) cu reprezentanții „forțelor armate” ale regiunii transnistrene.

Astfel, „frontiera administrativă” constituie subiect de preocupare permanentă prin potențialul criminogen generat de ambiguitatea situației. Reieșind din cele menționate, am putea identifica zonele de risc la frontiera administrativă, aplicând în acest sens sistemul european (la care sistemul național a fost armonizat prin prevederile Hotărârii Guvernului nr. 429 din 7 iulie 2015³¹) de nivele de impact redus (galben), mediu (orange) și ridicat (roșu). Totodată, s-a ținut cont de infrastructura drumurilor, terenul, dislocarea forțelor paramilitare separatiste, dislocarea forțelor și mijloacelor ale GOTR și altele. Conform prevederilor Hotărârii Guvernului în cauză, segmentului transnistrean al frontierei de stat îi este atribuit nivelul *ridicat*³² care produce efecte complexe la adresa securității frontaliere, precum și a securității statului în general.

3.3 Date-sinteză

Potrivit datelor statistice, oferite de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, pe parcursul anului 2024 la hotarul Republicii Moldova au fost documentate 3.923 de persoane depistate în tentativa de a trece fraudulos frontiera cu scopul de a migra ilegal, iar 1.372 de persoane au fost documentate pe teritoriul Moldovei pentru intrare ilegală. De asemenea, 15.093 de cetățeni ucraineni au fost înregistrați în R. Moldova, declarând că au intrat în țară prin sectorul transnistrean.³³

Mecanismul de funcționare al acestei rețele este sofisticat și bine pus la punct. Cetățenii ucraineni interesați de a trece ilegal frontiera descoperă aceste grupări prin intermediul canalelor de Telegram, precum și prin conținut video distribuit pe platforme precum Instagram sau TikTok. Aceasta demonstrează adaptabilitatea și inovația grupurilor implicate, care folosesc tehnologia modernă pentru a-și extinde și eficientiza operațiunile. Într-un alt aspect al acestui proces, cetățenii ucraineni care participă la migrația ilegală sunt instruiți să șteargă orice urmă digitală a tranzacției și a comunicării cu grupările

³¹ HOTĂRÂREA Nr. HG429/2015 din 07.07.2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la Sistemul de coordonare a securității frontaliere. Publicat: 17.07.2015 în MONITORUL OFICIAL Nr. 185-189 art. 485. Data intrării în vigoare, versiune în vigoare din 14.01.19 în baza modificărilor prin HG1145 din 21.11.18, MO480-485/14.12.18 art.1308. https://www.legis.md/cautare/getResults?lang=ro&doc_id=111884

³² VASILOI R. Frontiera administrativă și cum o administrăm. Nr. 3, aprilie, 2017. [chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://www.viitorul.org/files/3.%20Frontiera%20administrativa_pentru%20tipar.pdf](http://www.viitorul.org/files/3.%20Frontiera%20administrativa_pentru%20tipar.pdf)

³³ Nota informativă activitatea IGPF pentru perioada anului 2024. <https://border.gov.md/files/2025-01/NI%20activitate%20IGPF%20pentru%20anul%202024%20final.pdf>

respective, odată ce ajung pe teritoriul Republicii Moldova. La cererea expresă a acestor grupuri, ei elimină din telefoanele lor toate aplicațiile și platformele folosite pentru efectuarea plăților, inclusiv conturile descentralizate. Această măsură de precauție este menită să împiedice urmărirea activităților lor de către autorități și să elimine dovezile potențiale care ar putea fi folosite împotriva lor sau a grupărilor implicate. Prin ștergerea datelor, ei nu doar că își protejează identitatea și activitățile, dar și complică considerabil eforturile autorităților de a urmări și de a descuraja astfel de migrații ilegale³⁴.

Legea marțială care restricționează libertatea de mișcare a bărbaților din Ucraina va continua probabil să fie aplicată, fiind urmată de noi runde de conscripție. Astfel, în acțiunile de facilitare a migrației ilegale pe sectorul de frontieră moldo-ucrainean pentru obținerea resurselor financiare sunt implicați atât cetățeni ucraineni, cât și ai Republicii Moldova (preponderent locuitori din imediata apropiere a frontierei de stat). Deseori, în schemele traficului ilicit de persoane sunt implicați și cetățeni ai României. Sumele pentru remunerare variază între 1000-5000 de dolari SUA. Traversările ilegale la frontiera moldo-ucraineană vor continua din cauza războiului în desfășurare.

Formele prin care s-a manifestat acest fenomen la frontiera de stat au fost:

- trecerea ilegală a frontierei pe sectorul „verde”;
- intrarea ilegală în Republica Moldova pe sectorul „verde” de frontieră moldo-ucrainean, având asupra sa acte valabile și ieșirea din Republica Moldova pe segmentul moldo-român în baza actelor valabile;
- trecerea frontierei prin Punctele de trecere a frontierei de stat (PTFS), în baza actelor false/falsificate, străine;
- tentativa de ieșire/intrare din/în Republica Moldova prin PTFS cu ascunderea în mijloace de transport.
- utilizarea unor rețele/platforme de socializare, unde sunt publicate informații cu referire la metode/scheme de traversare ilegală a frontierei de stat prin eludarea controlului la puncte de trecere, ceea ce conturează riscul infiltrării pe teritoriul național a persoanelor cu profil periculos.

La combaterea migrației ilegale, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră a pus accentul pe identificarea organizatorilor și complicilor. În acest context, un caz de organizare a migrației ilegale prin segmentul transnistrean este documentat în cauza penală pornită la 9 iulie 2024, în baza art. 362¹ alin. (3), lit. a) din Codul penal. Grupul criminal a organizat migrarea ilegală a cetățenilor ucraineni din Ucraina în R. Moldova, obținând între 2.000-2.500 USD pentru fiecare persoană trecută peste frontiera de stat, în criptomonede. În perioada 23.08.2023 – 30.07.2024, grupul a adunat ilegal 1.167.784,64 USD, care au fost sechestrați la 6 august 2024. Unul dintre organizatori a fost pus sub învinuire și anunțat în căutare pe 7 august 2024. La 10 octombrie 2024, un complice al acestuia a fost reținut, iar alte 113 cauze penale au fost deschise pe tema migrației ilegale. O altă cauză penală a fost disjunsă pentru spălarea banilor proveniți din activitatea criminală.

Războiul din Ucraina și sancțiunile împotriva Rusiei au provocat blocarea porturilor maritime și închiderea coridoarelor de transport, pe segmentul transnistrean fiind închisă și granița cu Ucraina. Toate acestea au avut impact asupra criminalității transfrontaliere, schimbând tiparele și modul de operare³⁵. De asemenea, războiul din Ucraina a generat nu

³⁴ Ibidem.

³⁵ European Union Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine, Raport anual, 1 decembrie 2021 - 30 noiembrie 2022. <https://eubam.org/ro/publications/eubam-annual-report-2022/>

doar o criză a refugiaților pe teritoriul Republicii Moldova, dar și un risc sporit de creștere a traficului ilicit de arme. Conform declarațiilor directorului Serviciului de Informații și Securitate (SIS), Alexandru Musteață, în platoul TVR Moldova, Republica Moldova a devenit o țară de tranzit nu doar a populației afectate de război, ci totodată și din punct de vedere al contrabandei: „Un aspect de contrabandă care încă nu s-a materializat, dar noi îl avem în vedere foarte atent, este traficul de arme. Pentru că acolo unde este un conflict armat și este un circuit foarte larg de arme de tipuri diferite, de la mărimi mici până la rachete anti-tanc, riscul de a avea o piață neagră de arme este foarte înalt”³⁶. De asemenea, șeful SIS a precizat că se colaborează cu echipele Serviciului Vamal, Poliției de Frontieră din Republica Moldova, dar și cu instituțiile de profil din Ucraina.

Astfel, analizând principalele rapoarte oferite de Inspectoratul General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne, este de menționat faptul că pe parcursul anului 2024, au fost înregistrate 110 cazuri de trafic ilicit de armament și muniții cu depistarea a 22 de arme și 603 cartușe. Comparativ cu anul 2023, constatăm o creștere a numărului de cazuri înregistrate – cu 38%, descreștere a numărului de arme depistate cu 15% și a numărului de muniții ridicate – cu 59%.³⁷

Potrivit Inspectoratului Național de Securitate Publică, probabilitatea ca în țara noastră să ajungă arme în mod ilicit din Ucraina este foarte mare. Experții în securitate cred că munițiile pot ajunge atât prin intermediul grupurilor criminale, cât și al refugiaților ucraineni.

În acest context, merită atenție și declarațiile oferite de șeful direcției Supraveghere a frontierei de stat, Ruslan Galușca: Războiul din Ucraina a influențat situația criminogenă la frontiera de stat a Republicii Moldova cu țara vecină, iar munițiile pot ajunge atât prin intermediul canalelor criminale, cât și pe alte căi. Ținând cont de faptul că, în primele zile de război, procedura de verificare a refugiaților ucraineni a fost simplificată, există probabilitatea ca pe teritoriul țării să fi pătruns ilicit arme. Deși reprezentanții Inspectoratului Național de Securitate Publică le-au solicitat polițiștilor de frontieră să verifice persoanele care au traversat frontiera de stat dacă dețin arme, conform șefului Secției Supraveghere Circulație Armament, Ion Țurcan, probabilitatea introducerii ilegale a armelor și munițiilor în primele zile de război a fost destul de proeminentă, deoarece timpul oferit controlului persoanelor a fost unul mult mai redus³⁸.

Războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei a contribuit la schimbarea tiparelor de trafic, unele rețele criminale căutând rute alternative. Conform analizei elaborate de către Agenția UE pentru droguri, Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie (EMCDDA) și Europol, publicată la data de 24 ianuarie 2024, piața europeană a heroinei (cel mai frecvent utilizat opioid ilicit), de la producție și trafic până la distribuție și consum dispune de patru rute principale folosite pentru traficul de heroină din Afghanistan către Europa: Balcanii, Sudul, Caucazul și Nordul³⁹:

³⁶ Moldova devine o piață neagră a contrabandei cu arme din Ucraina? Șeful SIS: Riscul este foarte înalt. <https://newsmaker.md/ro/seful-sis-despre-contrabanda-de-arme-din-ucraina-in-moldova-riscul-de-a-avea-o-piata-neagra-este-foarte-inalt/>

³⁷ Notă informativă, activitatea IGPF pentru perioada anului 2024. <https://border.gov.md/files/2025-01/NI%20activitate%20IGPF%20pentru%20anul%202024%20final.pdf>

³⁸ <https://radiomoldova.md/p/18939>

³⁹ Războiul rusesc împotriva Ucrainei schimbă rutele heroinei către UE, potrivit EU Drug Markets. Analysis 2024. <https://euneighbourseast.eu/ro/news/latest-news/razboiul-rusesc-impotriva-ucrainei-schimbare-rutele-heroinei-catre-ue-potrivit-eu-drug-markets-analysis-2024/>

- Ruta Balcanică – considerată din punct de vedere istoric a fi principala cale de trafic stabilită spre Europa din Afghanistan prin Iran și Pakistan până în Turcia și apoi prin Bulgaria, Grecia sau Marea Mediterană;

- Rută de Sud – prin Iran sau Pakistan, fie tranzitând coasta Africii de Est, fie Peninsula Arabă, spre Europa;

- Ruta Caucaz – din Afghanistan prin Iran până în Armenia sau Azerbaidjan până în Georgia și apoi prin Marea Neagră până în Bulgaria, România sau Ucraina;

- Ruta nordică – din Afghanistan până în Tadjikistan și apoi prin Kârgâzstan sau Uzbekistan până în Kazahstan, până în Rusia și Ucraina și apoi către statele membre UE (în special Țările Baltice și Polonia).

Potrivit studiului, traseul caucazian implică, de obicei, contrabanda cu heroină pe feriboturi care traversează Marea Neagră din Georgia către Bulgaria, România și, până de curând, Ucraina. Mai multe capturi de heroină confiscate pe această rută în ultimii ani confirmă faptul că aceasta este folosită pentru a introduce ilegal cantități mari de opiacee din Iran în Europa prin Armenia sau Azerbaidjan și Georgia. Din punct de vedere istoric, Ucraina a fost folosită ca punct de transbordare și loc de depozitare pentru traficul de heroină de-a lungul rutelor nordice și caucaziene, se arată în analiza realizată de EMCDDA și Europol. „Transporturile de heroină pe ruta Caucazului au fost direcționate în mod istoric prin portul Odesa, Ucraina, de unde loturile erau fie depozitate în țară, fie expediate direct în porturile din România sau Bulgaria. Conflictul armat a întrerupt feriboturile către Odesa (Ucraina) din Batumi (Georgia), în timp ce schimburile comerciale au fost redirecționate către România, R. Moldova sau Bulgaria. Toate aceste schimbări au implicații asupra traficului de heroină”, se arată în raport.

Studiul mai arată că Ucraina, alături de R. Moldova, a fost, de asemenea, folosită în trecut ca punct de depozitare pentru transporturile de heroină. De exemplu, se crede că unii membri ai rețelelor infracționale turcești (de etnie kurdă) care locuiesc în Germania s-au mutat în Ucraina și în Moldova pentru a înființa societăți de fațadă care să faciliteze depozitarea heroinei ce era destinată traficului ulterior către UE. „În pofida invaziei rusești, heroina stocată în prezent în Ucraina ar putea fi transportată în UE”, se arată în raport. „Este probabil ca această transportare să aibă loc pe cale terestră, iar rețelele criminale active în Ucraina ar putea exploata în acest sens circulația refugiaților și a ajutorului umanitar”⁴⁰.

Securitatea sporită de-a lungul graniței Rusiei cu alte țări europene și sancțiunile împotriva guvernului rus și a fluxului de mărfuri au redus semnificativ potențialul traficului de heroină din Rusia către UE pe ruta nordică. Această reducere, însă, a contribuit la adaptarea rutelor Caucaz și Nord la alte oportunități, direcționând fluxurile de heroină prin Ucraina și, în special, prin Odesa. De asemenea, acest lucru a dus la creșterea activității pe alte rute, cum ar fi traseele balcanice și sudice. Dovezile din războaiele și conflictele armate din trecut sugerează că producția și traficul ilegal de droguri, precum și afectarea rutelor utilizate au condiționat apariția a noi trasee sau noi alternative, întrucât o prezență militară sporită face operațiunile traficantilor de droguri prea riscante.

În contextul războiului, Ucraina a devenit un centru de producție a *drogurilor sintetice* de tip amfetamină (ATS), destinate atât pentru piețele locale, cât și pentru cele din țările vecine, inclusiv amfetamina și MDMA, care au devenit disponibile pe scară largă. De

⁴⁰ EU Drug Market: Heroin and other opioids – Trafficking and supply. https://www.euda.europa.eu/publications/eu-drug-markets/heroin-and-other-opioids/trafficking-and-supply_en#level-3

la începutul războiului din Ucraina, prețurile drogurilor sintetice au rămas relativ stabile. Costul unei tablete cu amfetamine a variat de la 8 la 15 euro între 2020 și 2022. De asemenea, au fost observate tendințe similare pentru MDMA (10-11 euro per tabletă sau 33-39 de euro pentru un gram sub formă de pulbere). Astfel, dacă e să facem o examinare a fluxului traficului ilegal de droguri pe segmentul de frontieră moldo-ucraineană, atunci este de menționat faptul că cazurile de contrabandă cu droguri practic s-au dublat. Drogurile sintetice erau aduse din Ucraina și distribuite în Republica Moldova prin intermediul unei aplicații mobile. Potrivit ministrului de Interne, Adrian Efros, de la invazia rusă în Ucraina, Republica Moldova a devenit țară de tranzit pentru drogurile sintetice din Ucraina spre Uniunea Europeană⁴¹.

Pe parcursul anului 2022, IGP a documentat un grup criminal organizat, axat pe traficul ilicit de droguri, care erau introduse în țară prin zona verde de frontieră dintre regiunea transnistreană și Ucraina. În urma perchezițiilor efectuate asupra vehiculului și locuințelor ce aparțineau persoanelor respective, au fost descoperite aproximativ 8 kg de marijuana hidroponică și 2,5 kg de alfa-PVP (drog sintetic), alături de pachetele, cântare, echipamente de comunicație și bani proveniți din traficul de droguri. Valoarea totală a drogurilor confiscate a fost estimată la 5.650.000 de lei.

În anul 2024, subdiviziunile IGP au înregistrat 36 de cazuri de trafic ilicit de droguri cu depistarea a circa 23,2 kg, dintre care: 12 cazuri în cadrul investigațiilor, cu scoaterea din circuitul ilegal 22 kg de droguri, în valoare aproximativă de 18,5 milioane lei; 24 de cazuri constatate în PTF cu depistarea a circa 1,2 kg de droguri (printre care 6 cazuri au fost transmise conform competenței la Serviciul Vamal). Comparativ cu perioada similară a anului 2023, constatăm o creștere a numărului de cazuri înregistrate cu 24% și cantității depistate de 3,4 ori. Este de menționat faptul că cifra privind cantitatea de droguri reținute nu este exactă din motivul că pentru unele cazuri nu este raportul de constatare tehnico-științifică.⁴²

4. CONCLUZII

Republica Moldova a stabilit drept obiectiv strategic integrarea în Uniunea Europeană până în anul 2030. Unul dintre elementele fundamentale ale procesului de aderare îl reprezintă abilitatea statelor candidate de a demonstra capacitatea atât de a asigura securitatea națională, cât și de a proteja spațiul comunitar de amenințările externe.

Conflictul din Ucraina a modificat peisajul securității regionale și va avea consecințe de durată asupra ordinii internaționale. Întrucât situația din regiune este una dinamică și în continuă evoluție, este dificil să se evalueze cu exactitate natura transformărilor a acestor consecințe și răspunsul comunității internaționale la efectele crimei transfrontaliere. Astfel, războiul și destabilizarea Ucrainei au deja implicații semnificative pentru crima organizată transfrontalieră și provocările de securitate manifestate în mai multe moduri peste granițele sale: Amplificarea amenințărilor la frontieră legate de contrabanda de migranți (uneori numită și „contrabanda cu recruți”); traficul de ființe umane, arme, droguri și bunuri ilicite; contrabanda cu mijloace financiare, metale prețioase și obiecte de anticariat; acte false; pătrunderea pe teritoriul Republicii Moldova a mercenarilor/participanților la acțiuni militare sau unor elemente criminale (*persoane anunțate*

⁴¹ Ministerul Afacerilor Interne al RM, Chișinău, 2024. <https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox?projector=1>

⁴² Nota informativă activitatea IGP pentru perioada anului 2024. <https://border.gov.md/files/2025-01/NI%20activitate%20IGPF%20pentru%20anul%202024%20final.pdf>

în urmărire penală sau specializate în comiterea infracțiunilor grave/deosebit de grave/excepțional de grave), săvârșite prin intermediul segmentului central (transnistrean) al frontierei – aceste lucruri reprezintă fenomene în continuă dinamică, care pot provoca implicații negative asupra securității Republicii Moldova.

Pentru a reduce din aceste implicații, realizarea unui proces coerent de cercetare și documentare a incidentelor de frontieră, se consideră oportun a consolida tabloul situațional cu informații și date de relevanță produse în spațiul de frontieră pentru asigurarea intervenției prompte la cercetarea acestora, în colaborare cu alte subdiviziuni ale Inspectoratului General al Poliției de Frontieră cu organele Procuraturii Generale / Serviciului de Informații și Securitate / Inspectoratului General de Migrație / Serviciului Vamal / Inspectoratului Național de Investigații / Centrului Național Anticorupție, în vederea reacționării urgente la cazurile de infracționalitate transfrontalieră.

De asemenea, în contextul războiului din Ucraina, pentru eficientizarea inițiativei strategice la diminuarea nivelului de vulnerabilitate al frontierei de stat a Republicii Moldova (cu precădere pe segmentul moldo-ucrainean și în special așa-numita porțiune „centrală” sau „transnistreană”, neacoperită de autoritățile de resort ale Republicii Moldova), dar și pe dimensiunea intensificării activităților instituțiilor responsabile de contracararea criminalității transfrontaliere sunt oportune următoarele acțiuni:

- instituirea unui sistem coerent de monitorizare a activității desfășurate zona adiacentă frontierei, care poate implica riscuri de lezare a intereselor satului la frontieră (acumularea informațiilor operative cu referire la componența/activitatea grupărilor implicate în activitatea de infracționalitate transfrontalieră, inclusiv cu referire la unele persoane care facilitează activitatea de organizare a migrației ilegale /traficului ilicit de bunuri peste frontiera de stat etc);

- desfășurarea periodică a măsurilor de profilaxie/ preventive (grupe mixte de control, razii, operațiuni de regim cu caracter special demarate în zonele/locațiile folosite de către organizatorii activităților ilicite la frontieră pentru concentrarea/camuflarea temporară a persoanelor/bunurilor pentru traficul ulterior a acestora peste frontieră), dar și acțiuni care să determine o atitudine atentă, vigilentă din partea populației și instituțiilor, demarate în contextul activității informativ profilactice efectuate de către IGPF în mod separat dar și în colaborare cu alte autorități competente la nivel național;

- atingerea supremației informaționale prin intensificarea activităților speciale de investigații demarate de către IGPF și a schimbului permanent de date și informații de interes comun cu reprezentanții autorităților de frontieră ale statelor limitrofe (Ucraina și România), cooperarea intensă cu FRONTEX, SELEC, INTERPOL, EUROPOL, EUROJUST etc.;

- contracarare promptă a acțiunilor ilicite la frontieră și intervenția operativă pentru reținerea făptuitorilor implicați prin atragerea activă și operativă a forțelor și mijloacelor altor subdiviziuni ale MAI, ale SIS, etc. Planificarea și demararea unor activități specifice (operațiuni) desfășurate în interiorul teritoriului național;

- intensificarea schimbului de informații cu referire la grupările implicate în organizarea migrației ilegale și a traficului de ființe odată cu demararea războiului în Ucraina. Această situație soldată cu apariția unor dificultăți legate de nivelul de cooperare dintre IGPF și SGSU (Serviciul Grăniceresc de stat al Ucrainei) se datorează faptului că: a) de regulă „migranții/potențialii recruți” își continuă traseul migrațional spre UE în decursul a câtorva zile după trecerea ilegală a frontierei, ceea ce uneori împiedică documentarea calitativă a cazurilor de organizare a migrației ilegale, mai ales că „coordonatorii/organi-

zatorii” ai acestor ilegalități sunt cetățeni ai Ucrainei stabiliți pe teritoriul acesteia; b) imposibilitatea formării grupelor comune de investigație (activitate deficitară a autorităților implicate datorită războiului); c) implicarea în cazuri de organizare a migrației ilegale a angajaților autorităților de control a frontierei din ambele state; d) și nu în ultimul rând al faptului că de regulă migranții în cauză solicită azil în Republica Moldova, ori acesta însemnând că nu vor fi înștiințați reprezentanții autorităților Ucraine cu referire la caz și nici nu se va purcede la cercetarea în comun a incidentului de frontieră.);

- diminuarea condițiilor favorizante acțiunilor ilicite la frontieră sau sprijinului acestora, combaterea fenomenului coruptibil în rândul angajaților autorităților de control al frontierei, inclusiv prin atragerea la răspundere a persoanelor implicate și mediatizarea pronunțată a acestor cazuri;

- îmbunătățirea măsurabilă a eficienței și a cunoștințelor de bază în ceea ce ține de intervențiile și acțiunile de aplicare a legii de către autoritățile responsabile pe domeniul contracarării traficului de droguri. În acest context, este necesară dotarea autorităților de control a frontierei la nivel național (IGFF și SV) cu echipamente și dispozitive tehnice moderne, capabile să depisteze drogurile sau precursorii utilizați pentru fabricarea drogurilor sintetice etc., cu instruirea temeinică a angajaților în scopul depistării acestor substanțe în cazul unui trafic ilicit peste frontiera de stat. Este imperios a fi implementate prevederile Politicii judiciare a UE cu privire la droguri pentru a permite concentrarea asupra criminalității organizate transfrontaliere, aflate în legătură cu tranzacțiile de droguri, utilizând cadrul de lucru existent, acolo unde se poate opta pentru cooperare regională sau tematică, precum și pentru căutarea unor metode de intensificare a acțiunilor preventive în legătură cu infracțiunile legate de droguri;

- perfecționarea activității de analiză a informațiilor, prin utilizarea unor softuri moderne în scopul deducerii unor serii de ipoteze de lucru valoroase și soluții exacte de instrumentare a cauzelor complexe de criminalitate transfrontalieră, care prin natura lor înglobează un volum foarte mare de date și informații;

- pentru prevenirea infracțiunilor specifice infracționalității transfrontaliere și a reducerii oportunităților, este necesar a antrena nu doar abilitățile agențiilor specializate, dar și a unor actori neguvernamentali ce se pot implica în procesul de contracarare a criminalității transfrontaliere. În acest context, implementarea eficientă a Programului de management integrat al frontierei de stat pentru anii 2022-2025 devine o necesitate imperioasă;

- creșterea nivelului cooperării dintre agențiile de aplicare a legii și diversele organizații, asociații din mediul privat de afaceri, atât la nivel național cât și internațional în scopul îmbunătățirii schimbului de informații pentru prevenirea fenomenului de contrafaceri și falsificări a actelor;

- identificarea de noi soluții și oferirea de expertiză pentru toate autoritățile de aplicare a legii din Republica Moldova, efectuate cu suportul UE prin intermediul HUB-ului de Securitate al UE în vederea siguranței interne și managementului frontierelor Republicii Moldova, creat la Chișinău, până când se va ajunge la un nivel comun de implementare a strategiei, tacticilor și celor mai bune practici de luptă împotriva infracționalității transfrontaliere pentru a asigura un nivel acceptabil de securitate națională și regională;

Activitățile de securizare a segmentului central (transnistrean) al frontierei de stat moldo-ucrainene urmează să se focalizeze pe două paliere, și anume:

- Preluarea sub control a frontierei de stat prin implementarea controlului în comun

și patrulării comune;

– Fortificarea măsurilor de control pe linie administrativă cu regiunea transnistreană.

În acest context, subiectul urmează să fie menținut permanent pe agenda dialogului de nivel înalt cu autoritățile de resort ale Ucrainei, Uniunii Europene, precum și ale SUA. Pe platforma Consiliului pentru Management Integrat al Frontierei de Stat, este necesară identificarea unei soluții viabile care să permită controlul fluxurilor de persoane și mijloace de transport, astfel încât acestea să se încadreze în abordarea politică aprobată în raport cu statutul liniei administrative.

BIBLIOGRAFIE

BIBLIOGRAPHY

- BALAN O., LECARI F. *Criminalitatea transnațională organizată. Concept și particularități*. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://iap.gov.md/repository/files/original/82f30a0f785cdd21f8f846d99291284b2f3da969.pdf
- Bădescu I., Dungaciu D. *Sociologia și geopolitica frontierei*. https://biblioteca-digitala.ro/reviste/Angvstia/dl.asp?filename=02-Revista-Angvstia-02-1997-arheologie-istorie-etnografie-sociologie-55.pdf
- Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate adoptată la New York la 15.11.2000, semnată de către Republica Moldova la 14.12.2000. În vigoare pentru RM din 16.09.2005. *Tratate Internaționale*, vol. 35, Ediție specială, Chișinău, 2006, p. 333.
- DEX. Academia Română. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Al. Rosetti”. *Univers Enciclopedic Gold*, București, 2012. 1230 p.
- EU Drug Market: *Heroin and other opioids – Trafficking and supply*. https://www.euda.europa.eu/publications/eu-drug-markets/heroin-and-other-opioids/trafficking-and-supply_en#level-3
- European Union Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine, *Raport anual, 1 decembrie 2021 - 30 noiembrie 2022*. https://eubam.org/ro/publications/eubam-annual-report-2022/
- FRĂSINEANU D. *Geopolitica*. Ediția a 2-a revăzută și adăugită – București: Editura Fundației România de Măine, 2007, p.332.
- GHERBOVEȚCHII V. Segmentul transnistrean de frontieră, cel mai vulnerabil. *Poliția de Frontieră: „Situția este complicată, dar sub control”*. Loc. cit.
- GRAHMAN E., Newnham J. *Dicționar de relații internaționale*. Editura Universal Dalsi-2001, 600 p.
- HERRERA-LASSO MIJARES L., BECERRA Gelyver A. *Cooperaciyn y seguridad fronterizas*. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.redalyc.org/pdf/325/32512002.pdf
- Mena S. M. *Las Fronteras: espacios de encuentro y cooperación*, 2012, 180 p. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://biblioteca.clacso.edu.ar/Costa_Rica/flacso-cr/2170705034404/pdf_1075.pdf
- MIRCA C. *Se intensifică traficul de droguri la granița cu Ucraina*. https://tvr moldova.md/article/b2e81856eaa948fd/se-intensifica-traficul-de-droguri-la-granita-cu-ucraina.html
- Ministerul Afacerilor Interne al RM, Chișinău, 2024. https://mail.google.com/mail/

u/0/#inbox?projector=1

Moldova devine o piață neagră a contrabandei cu arme din Ucraina? Șeful SIS: Riscul este foarte înalt. <https://newsmaker.md/ro/seful-sis-despre-contrabanda-de-arme-din-ucraina-in-moldova-riscul-de-a-avea-o-piata-neagra-este-foarte-inalt/>

Nota de activitate a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră pentru anul 2023. Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova Inspectoratul General al Poliției de Frontieră. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://border.gov.md/files/2024-01/NI%20de%20activitate%20IGPF%202023%20plasad.pdf>

OLIVEROS L. A. El concepto de frontera en el contexto y en la perspectiva de la integración andina. [chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www2.congreso.gob.pe/sicr/cendocbib/con4_uibd.nsf/B61CA418017D473E05257BFF0069DFA7/\\$FILE/201147174834alberto_oliveros_fronteras.pdf](chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www2.congreso.gob.pe/sicr/cendocbib/con4_uibd.nsf/B61CA418017D473E05257BFF0069DFA7/$FILE/201147174834alberto_oliveros_fronteras.pdf) PICCA G. Les défis de la criminalité organisée transnationale: quels outils pour quelles stratégies. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.vittimologia.it/rivista/articolo_picca_2009-03_2010-01.pdf

Raport anual, 1 decembrie 2021 – 30 noiembrie 2022. European Union Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine. <https://eubam.org/ro/publications/eubam-annual-report-2022/>

Raport analitic periodic ianuarie – iunie. Inspectoratul General al Poliției de Frontieră. Ministerul Afacerilor Interne al RM, Chișinău, 2024. <https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox?projector=1>

Războiul rusesc împotriva Ucrainei schimbă rutele heroinei către UE, potrivit EU Drug Markets. Analysis 2024. <https://euneighbourseast.eu/ro/news/latest-news/razboiul-rusesc-impotriva-ucrainei-schimba-rutele-heroinei-catre-ue-potrivit-eu-drug-markets-analysis-2024/>

Segmentul transnistrean de frontieră, cel mai vulnerabil. Poliția de Frontieră: „Situatia este complicată, dar sub control”. <https://tv8.md/2024/06/09/video-segmentul-transnistrean-de-frontiera-cel-mai-vulnerabil-politia-de-frontiera-situatia-este-complicata-dar-sub-control/259185> (02.09.2024)

STOICA A. Migrația ilegală la confluența cu traficul de persoane. Editura Pro Universitaria, București, 2014.

<chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.ujmag.ro/beletristica/migratia-ilegala-la->

SUCIU E. Aspecte procesual-penale privind investigarea organizării migrației ilegale. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/145-151_26.pdf

The Conflict in Ukraine and its Impact on Organized Crime and Security. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://unicri.it/sites/default/files/2022-11/The%20conflict%20in%20Ukraine%20and%20its%20impact%20on%20organized%20crime%20and%20security_0.pdf

Ratti R. Schuler M. Typologie des espaces-frontières à l'heure de la globalisation. Belgeo Nr.1. Bruxelles: SRBG, 2013. p.17.

VARGAS GRANADOS L. N. Factores de riesgo en los espacios fronterizos colombianos: amenaza latente para la seguridad y consolidación territorial. <https://revistas.usantotomas.edu.co/index.php/hallazgos/article/view/4060/3861>

VAISSE M. Dicționar de relații internaționale ale secolului XX. Polirom, Iași, 2008, 398 p.

- VASILOI R. *Frontiera administrativă și cum o administrăm*. Nr. 3, aprilie, 2017. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://www.viitorul.org/files/3.%20Frontiera%20administrativa_pentru%20tipar.pdf
- AFANAS N. Metamorfozele frontierelor de stat în contextul gestionării riscurilor de securitate în Uniunea Europeană. <https://www.bing.com/ck/a?!&&p=c7f0b486bd81b3f8b5d207ec7d3b0397baf3cf25daaf03e6912c99fa6808f92fJmltdHM9MTczMzk2MTYwMA&ptn=3&ver=2&hsh=4&fclid=3616c25b-9224-6553-0562-d3af962463de&psq=METAMORFOZELE+FRONTIERELOR+DE+STAT++%c3%8eN+CONTEXTUL+GESTION%c4%82RII+RISCURILOR+DE+SECURITATE++%c3%8eN+UNIUNEA+EUROPEAN%c4%82&u=a1aHR0cHM6Ly9pYm4uaWRzaS5tZC9yby92aXp1YWxpemFyZV9hcnRyY29sLzEyMDQxNi9nc2Nob2xhcg&ntb=1>
- Drept Internațional Public, ediția a V-a, Chișinău 2021, p.170-171.
- Notă informativă, activitatea IGPF pentru perioada anului 2024. <https://border.gov.md/files/2025-01/NI%20activitate%20IGPF%20pentru%20anul%202024%20final.pdf>
- Acord între Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei cu privire la patrularea comună a frontierei de stat. 20 decembrie 2011. <https://www.border.gov.md/index.php/tratate-internationale>
- Protocolul dintre Departamentul Poliției de Frontieră al MAI al Republicii Moldova și Administrația Serviciului Grăniceresc de Stat al Ucrainei cu privire la schimbul de informații statistice și analitice – Chișinău, 20.11.2014. <https://www.border.gov.md/index.php/tratate-internationale>
- Protocolul dintre Serviciul Grăniceresc de Stat al Ucrainei și autoritățile corespunzătoare ale Republicii Moldova privind cooperarea organelor operative (2005). <https://www.border.gov.md/index.php/tratate-internationale>
- Hotărârea Guvernului Nr. 901din 06-11-2017 pentru aprobarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind controlul în comun al persoanelor, mijloacelor de transport, mărfurilor și obiectelor în punctele comune de trecere a frontierei de stat moldo-ucrainene, întocmit la Chișinău pe 6 octombrie 2017 Publicat: 10-11-2017 în Monitorul Oficial Nr. 390-395 art. 1010. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=102746&lang=ro
- Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei cu privire la organizarea schimbului de informații privind persoanele și mijloacele de transport cu care acestea traversează frontiera de stat moldo-ucraineană, semnat pe 04.11.2015, la Chișinău. <https://www.border.gov.md/index.php/tratate-internationale>